

УДК 342.722

Дарина Вікторівна ДЕМИДЕНКО,

курсант групи Ф3-103 ХНУВС

Науковий керівник: старший викладач кафедри конституційного і міжнародного права факультету № 4 ХНУВС кандидат юридичних наук Устименко О. С.

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ІНОЗЕМЦІВ В УКРАЇНІ

На сьогоднішній день поняття «правовий статус» у науково-юридичній літературі вживається у двох значеннях: в широкому – це загальне поняття, що включає різноманітні елементи, які об'єднані тим, що вони характеризують положення людини у суспільстві; у вузькому – це права людини, обов'язки, гарантії тощо.

Правовий статус іноземців в Україні визначають Конституція України, закони України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» та «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту», інші нормативні акти та міжнародні договори України.

Так, відповідно до чинного законодавства України «іноземець» – це особа, яка не перебуває у громадянстві України і є громадянином (підданим) іншої держави або держав. Звідси іноземець має такі ознаки: 1) фізична особа; 2) не є громадянином України; 3) є громадянином (підданим) іншої держави.

За своїм правовим статусом іноземців в Україні поділяють на: 1) іноземних громадян, які на законних підставах тимчасово проживають на території держави або іммігрували на постійне проживання; 2) іноземців, які перебувають в Україні на іншій законній підставі, вважають такими, що тимчасово перебувають в Україні.

Варто підкреслити, що іноземець, перебуваючи за межами своєї держави, зберігає з нею юридичний обов'язок, підкорюється її законам, користується її пільгами і захистом та, водночас, підпадає під дію юрисдикції держави, на території якої перебуває.

Конституція України закріплює національний правовий режим іноземців в Україні, який означає надання іноземним громадянам того самого обсягу прав та обов'язків, що й громадянам держави. Таким чином, іноземцям гарантуються особисті (громадянські) права: право на життя та його захист; право на повагу до гідності; право на свободу та особисту недоторканність; право на недоторканність житла; право на таємницю листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції; право на невтручання в особисте і сімейне життя; право на свободу пересування, вільний вибір місця проживання; право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх переконань тощо.

Застереження щодо реалізації іноземцями окремих прав (здебільшого політичних) не вважаються дискримінаційними, оскільки спрямовані на забезпечення національної безпеки держави. Обмеження щодо реалізації окремих прав в цьому випадку обумовлені національними інтересами.

Слід звернути увагу на те, що у повному обсязі надані Конституцією та чинним законодавством України права і свободи можуть реалізувати лише ті іноземці, які постійно проживають в Україні. Юрисдикція України не поширюється на іноземців, які мають відповідно до міжнародних договорів дипломатичні або консульські привілеї та імунітети, їх наявність означає: недоторканність особи, недоторканність житла, імунітет від юрисдикції, фіскальний імунітет, митні привілеї тощо.

Іноземні громадяни зобов'язані не заподіювати шкоду природі, культурній спадщині, відшкодовувати завдані ними збитки, сплачувати податки і збори в порядку і в розмірах, встановлених законом, неухильно дотримуватися законодавства України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей.

Цікавим також є той факт, що гарантії реалізації конституційних прав і свобод іноземців є аналогічними тим, що передбачені для громадян України.

Підсумовуючи вищевикладене, можна стверджувати, що іноземці, хоча і мають дещо інше коло прав та обов'язків на відміну від громадян України, проте у більшості своїх прав вони є рівними з ними. Крім того, не слід забувати, що іноземці мають правовий зв'язок з державою, громадянами (підданими) якої вони є, проте, якщо вони перебувають на території України, їм необхідно дотримуватися Конституції та законів нашої держави.

Одержано 17.04.2018

УДК 341.321-056

Маргарита Миколаївна МИХАЙЛІК,

курсант групи Ф2-201 ХНУВС

Науковий керівник: викладач кафедри конституційного і міжнародного права факультету № 4 ХНУВС кандидат юридичних наук Філіпська Н. О.

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ ПІД ЧАС ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ

Сучасна міжнародна спільнота однозначно визначила своє ставлення до будь-якого роду збройних конфліктів та війн, визнавши одним із принципів міжнародного права принцип мирного вирішення міждержавних спорів, претензій та суперечок. Незважаючи на це, вже після Другої світової війни у світі зафіксовано близько 100 випадків застосування збройної сили при вирішенні міжнародних суперечок. Але слід враховувати, що будь-яке застосування сили під час або внутрішньо-державних, або міжнародних суперечок у переважній більшості випадків тягне за собою порушення прав осіб, які таким чином пов'язані з таким конфліктом. Це, зазвичай, мирне населення, яке найбільше страждає від дій військових.

Однак, ми хочемо акцентувати увагу на окремій категорії населення, яка у даному випадку є найбільш вразливою – особи з інвалідністю. Дана категорія осіб і у мирний час потребує особливої підтримки з боку державних органів та суспільства, яка значною мірою ускладнена або відсутня зовсім у зоні проведення військових дій.

Проблеми прав людини взагалі та осіб з інвалідністю зокрема у міжнародному праві були предметом дослідження низки вчених, серед яких Л. Байда, М. Щербатюк, П. Таланчук, В. Андреев, К. Кольченко, М. Кравченко. Однак ми вважаємо за необхідне більш детально зупинитися на деяких аспектах дотримання прав і свобод осіб з інвалідністю під час збройних конфліктів.

Протягом останніх десятиріч у світі значно підвищилася увага до осіб, які мають стійкі вади здоров'я, осіб з інвалідністю. У 2006 році Організація ООН ухвалила основний документ, який визначає рівність прав і свобод осіб зазначеної категорії – Конвенцію про права осіб з інвалідністю. Тут визначено право цих осіб на доступне середовище, тобто усунення обмежень у просторі та суспільстві для комфортного життя та розвитку особистості. Як зазначила учасниця паралімпійських змагань з перегонів на візках Енн Афулі Страйк, «коли ти особа з інвалідністю, немає нічого більш приємного, ніж знати, що ваша інвалідність – не обмеження». В той же час, цього не можна сказати про осіб з інвалідністю, які вимушені перебувати і залишатися у місцях, де проводяться збройні сутички.

Слід звернути увагу на тому, що основною метою будь-якої особи, яка проживає на території проведення збройних міжнародних або внутрішньодержавних конфліктів, є збереження свого життя, життя своєї родини та майна, в тому числі й шляхом евакуації. Для осіб з інвалідністю і проживання на території проведення військових дій, і навіть евакуація можуть мати ускладнення. У першому випадку зазвичай виникають труднощі із отриманням вкрай необхідних медичних, соціальних послуг. У випадку із евакуацією, складності виникають у осіб з фізичними вадами (які для пересування користуються спеціальними приладами) та осіб з психо-інтелектуальними вадами та осіб з комплексними вадами (і фізичного, і психо-інтелектуального характеру).

Особливу увагу слід звернути на те, що у питанні захисту прав осіб з інвалідністю під час збройних конфліктів є категорії, які можуть піддаватися подвійній дискримінації, – це жінки, діти, особи похилого віку з інвалідністю, недієздатні особи або особи з обмеженою дієздатністю через психо-інтелектуальні або комплексні вади. Щодо цих осіб можуть бути застосовані дискримінаційні дії на підставі і гендерної приналежності, і віку, і можливості усвідомлювати свої дії та дії інших осіб.

Всесвітня програма дій стосовно людей з інвалідністю від 03 грудня 1982 року зазначає, що наслідки дефектів та інвалідності особливо серйозно відбивається на жінках. Зазначено, що у багатьох країнах жінки знаходяться у несприятливому соціальному, культурному та економічному становищі, що обмежує їх можливості у подоланні труднощів, пов'язаних з інвалідністю, і ще більше ускладнює їх участь у житті суспільства. Жінки та дівчата з інвалідністю, які за висновком спеціальних комісій ООН і так страждають від високого ризику сексуального насильства в мирний час, піддаються ще більшому ризику насильства внаслідок незахищеності у воєнний час. Цей фактор є таким, що значно ускладнює ситуацію під час збройного конфлікту.

Також ми хочемо зазначити, що у положеннях зазначеної Конвенції ООН йдеться про те, що держави-учасниці визнають факти множинної дискримінації жінок та дівчат з інвалідністю, у зв'язку з чим уживають заходів для забезпечення повного й рівного здійснення ними всіх прав людини й основоположних свобод. Також, відповідно до своїх зобов'язань за міжнародним правом, необхідно вживати усіх можливих заходів для забезпечення захисту й безпеки осіб з інвалідністю у ситуаціях ризику, зокрема в збройних конфліктах, надзвичайних гуманітарних ситуаціях та під час стихійних лих.

Тож, можна зробити висновок, що, не зважаючи на зусилля держав щодо сприяння у реалізації прав і свобод осіб з інвалідністю, є підстави вважати, що під час збройних конфліктів все ж недостатньо забезпечено на державному рівні можливість реалізувати низку прав даної категорії осіб. Зокрема, це право на безпеку, право на медичну допомогу, на отримання соціальних послуг тощо. Ми вважаємо, що, крім державних інституцій, сприяти в цьому можуть волонтерські рухи, які допомагають мирному населенню, яке потерпає від наслідків збройних конфліктів, що відбуваються на території певної держави.

Одержано 17.04.2018

УДК 351.74(477):341.231.14

Неля Сергіївна КВАЧ,

курсант групи Ф1-203 ХНУВС

Науковий керівник: професор кафедри конституційного і міжнародного права ХНУВС

кандидат юридичних наук, доцент Войціховський А. В.

ДОТРИМАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ

Забезпечення законності, правопорядку, охорона прав, свобод і законних інтересів громадян – це предмет турботи держави, її органів, організацій, установ та посадових осіб. Надзвичайно важливого значення ці питання набувають для органів Національної поліції України.

Захист прав і свобод людини за законом, значимість принципу верховенства закону для такого захисту – ці фактори вказують на важливість професіоналізму в роботі правоохоронних органів, що означає ефективність і законність у їх діяльності. Для Національної поліції України, як правоохоронного органу, основними функціями є попередження та виявлення злочинів, підтримка публічного порядку, надання своєчасної допомоги людям, які потрапили в біду.

Ці функції є спільними для більшості поліцейських структур у Європі та в усьому світі. З огляду на специфіку діяльності поліції і для спрямування її в потрібному напрямку 17 грудня 1979 р. Генеральна Асамблея ООН прийняла Кодекс поведінки осіб з підтримання правопорядку. Резолюція 34/169, згідно з якою було прийнято цей кодекс, включає в себе такий припис: «...Як і всі інші органи системи кримінального судочинства, кожний орган охорони порядку повинен представляти громадськість в цілому, нести перед нею відповідальність і бути їй підзвітним».